

L I T E R Á R N Í Z P R Á V Y .

Některá vydání čs. trestních zákonů a rozhodnutí.

I.

Předpisy trestního zákona i řádu republiky československé, díl II., sestavil Dr. Max Lederer, rada zemského soudu. Nákladem A. Haase v Praze, 1923. Knížka je pokračováním sbírky, o níž tento časopis přinesl zprávu na str. 95 ročníku 1922. Obsahuje nejprve v oddělení I. dodatky k prvnímu dílu, v oddělení II. pak další zákony a nařízení obsahu trestně právního do 30. září 1922. Pořádek je právě tak, jak v dílu I., chronologický. To má tu výhodu, že lze příslušný zákon nebo nařízení podle data a čísla snadno nalézt, a pak že možno uvést zákon nebo nařízení vždy celé, kdežto pořádek systematický by vyžadoval často roztrhání jednotlivých pramenů a uvedení jich na několika místech. Tomu, kdo by neznal data a čísla předpisu, o který mu jde, nebo kdo by teprve pátral po tom, zdali vyšel nějaký předpis o určitém předmětu, poslouží dobře věcný rejstřík ke sbírce připojený. V III. oddělení obsaženy jsou výnosy a sdělení ministerstva spravedlnosti a to, poněvadž do I. dílu sbírky nebyly pojaty, od samého převratu. Spořádány jsou systematicky podle předmětu, na který se vztahují. Mezi zákony pohřešujeme zákon o četnictvu ze 14. dubna 1920 čís. 299 sb. z. a n., jenž přece má značnou důležitost jak pro teorii, tak pro praxi trestní. Jinak možno jen opakovati to, co bylo řečeno o prvním dílu, totiž, že sbírka bude vítanou příručkou nejen pro soudce, státního zástupce a obhájce, nýbrž i pro ostatní interesované kruhy.

II.

Trestní zákony československé platné v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Sestavili i poznámkami opatřili dr. Jaroslav K a l l a b, profesor Masarykovy university a Vilém H e r r n r i t t, generální advokát při nejvyšším soudě. Praha, 1923. Nákladem Čs. Kompasů.

Nedostatek takového vydání trestního zákoníku, jež by podávalo právo nyní v čs. republice skutečně platné, pohnul, jak se dovidáme z předmluvy, oba jmenované kriminalisty, aby podjali se této dojistá záslužné práce v době, jako je nynější, kdy nelze ani s přibližnou určitostí říci, jak dlouho se nám bude ještě spokojiti s tímto platným právem. Přes neprávě optimistickou prognosu, kterou předmluva činí brzkému uskutečnění reformy trestního práva, zvolili autoři z opatrnosti, pokud jde

o výběr látky a na tom závislý rozsah vydání, jakousi střední cestu mezi velikým vydáním, jakého by potřebovala praxe, a pouhým vydáním studijním. Tím vysvětluje se patrně, že nebyly pojaty z platných norem některé pro trestní praxi dosti důležité. Namátkou uvádím zákon o četnictvu ze 14. dubna 1920 čís. 299 Sb. (právo užití zbraně!). Ale také pokud jde o výběr rozhodnutí nejvyššího soudu a přičiňování vlastních poznámek k textu, zachovali vydavatelé značnou zdrželivost. Z uvedeného zásadního hlediska jejich nelze proti takovému postupu ničeho namítati, zejména přispěl-li k podstatnému zlevnění knihy a urychlenému jejímu vydání.

Arci toto uspíšení mělo také stinnou stránku, totiž tu, že, ačkoli výslovně čteme v předmluvě, že zákonodárství bylo zpracováno do konce března 1923, důležitý a obsáhlý zákon na ochranu republiky z 19. března 1923 čís. 50 Sb. z. a n., sledáváme připojený toliko v dodatku a že také jen v dodatku jsou přičiňeny poznámky, z nichž seznáváme, která dosavadní ustanovení jsou tímto zákonem zrušena nebo změněna. Je nepochybné, že vydání bylo by získalo velmi na hodnotě, kdyby zákon té důležitosti byl býval vpracován přímo do textu zákonů jím změněných, třeba se byl tisk tím o něco pozdržel. Vytknouti sluší, že u zákona o třaskavinách (str. 437) je zákon na ochranu republiky již citován, a přece není ani v poznámce ukázáno na důležité ustanovení § 43 odst. 2 tohoto zákona, jež právě se týče trestných činů proti zákonu o třaskavinách, a že není výslovně uvedeno ani, že znění zákona o třaskavinách obsažené v příloze zákona na ochranu republiky, je v § 43 odst. 1 tohoto zákona prohlášeno za autentické.

Pokud jde o jazykovou stránku zákonů z doby rakouské, spokojili se vydavatelé, jak uvádějí v předmluvě, tím, že přidrželi se »autentického« překlady uveřejněného v českém vydání říšského zákona, opravivše toliko patrné chyby gramatické, stylistické a věcné. Ale autentickým jest zajisté jenom znění německé, český překlad může býti zván toliko úředním či oficiálním (srov. § 2 odst. 3 zákona z 10. června 1869 ř. z. 113) a nemá, pokud jde o výklad, když oba texty se různí, žádného významu. Proto osvědčili vydavatelé v tomto směru zdrželivost, tuším, až přílišnou, zejména když měli volné pole a vhodnou příležitost podati překlad bezvadný po stránce věcné i jazykové, kteréžto stránky často úzce spolu souvisejí. Že úřední český překlad rakouských trestních zákonů nezasluhuje této šetrnosti, je známo. Jen náátkou uvádím.

§ 80 tr. z., podle jehož německého znění je nepochybně, že způsoby spáchání tam uvedené (řečmi nebo díly tiskovými) se vztahují také na podněcování a pokus svádění, kdežto podle českého překladu vydavateli převzatého (»vybízeli kdo... řečmi nebo díly tiskovými, podněcovali...«) nutno dospěti k výkladu právě opačnému. Pro slovo »Landesstelle« v § 35 zákona o společnostech výdělečných a hospodářských z r. 1873 přijat překlad »řízení (!) zemské«.

Vedlejší trestní zákony nejsou uvedeny v pořádku časovém, nýbrž systematicky roztrženy do několika oddělení: trestné činy proti zájmům státním, proti právům a povinnostem občanským, proti vztahům mezinárodním, proti bezpečnosti života a zdraví, proti zájmům majetkovým, proti právům imateriálním a proti řádu hospodářskému. Tímto rozdělením má patrně býti usnadněno sblížení zákonů souvisejících a ulehčeno jich hledání. Nároku na vědeckou dokonalost toto roztržení zajisté nečiní; jinak by na př. zákon o vystěhovalectví sotva byl uveden mezi trestnými činy proti vztahům mezinárodním, s nimiž trestní ustanovení tohoto zákona nemají nic společného. Také branný zákon sotva kdo bude hledati ve skupině trestných činů proti právům a povinnostem občanským. Za takových okolností jest ovšem otázkou, nebylo-li by se spíše doporučovalo pořadí časové, zejména když je připojen abecední rejstřík upravený podle předmětu.

Tyto poznámky, jež potlačiti je theoretikovi těžko, neumenšují nijak praktické upotřebitelnosti sbírky. Již to, že máme tu první v podstatě úplné české vydání trestních předpisů platných té doby v zemích českých, vydání, které hodnotou svou daleko předčí vše, co dosud v této příčině bylo publikováno, učiní zajisté knihu vítanou pomůckou pro naši praxi a přispěje k hojněmu jejímu rozšíření, jehož plnou měrou zasluhuje.

III.

Univ. prof. Dr. A. Milota, **Zákon na ochranu republiky**. Guskova sbírka komentovaných zákonů československé republiky, svazek 1., v Kroměříži 1923.

Po českém Kompasů počíná také Guskovo nakladatelství vydávati sbírku zákonů čs. opatřených poznámkami. Sbírkou zahajuje komentář profesora Miloty k zákonu na ochranu republiky z 19. března 1923 čís. 50 Sb. z. a n. a můžeme hned říci: zahajuje ji šťastně. Neboť poznámky připojené k jednotlivým paragrafům jsou tak četné a větším dílem obsáhlé a látka u jed-